

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України
„Про внесення змін до статті 297 Цивільного процесуального кодексу
України щодо подання заяв про визнання фізичної особи недієздатною”

ініціатор законопроекту – народний депутат України
Юрченко О. М.

реєстраційний номер 12239 від 25.11.2024
(перше читання)

1. Законопроект підтримується за умови доопрацювання.
2. Законопроектом пропонується доповнити частину третю статті 297 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) нормами, якими передбачити:

подання до суду заяви про визнання фізичної особи недієздатною, у якій викладені обставини, що свідчать про хронічний, стійкий психічний розлад, внаслідок чого особа не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними, без подання разом із такою заявою доказів (таку вимогу визначено частиною другою статті 83 ЦПК);

можливість суду витребувати необхідні докази та призначити експертизу за власною ініціативою з метою з'ясування обставин справи за такими заявами.

Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру.

У § 47 рішення Європейського суду з прав людини від 21.10.2010 за справою „Дія 97” проти України” (заява № 19164/04) зазначено, що процесуальні норми призначені для забезпечення належного відправлення правосуддя та дотримання принципу юридичної визначеності, а сторони повинні мати право розраховувати, що ці норми застосовуються, і цей принцип застосовується не лише щодо сторін, але й щодо національних судів.

Варто зазначити, що витребування судом необхідних доказів і призначення експертизи за власною ініціативою з метою з'ясування обставин справи окремого провадження (зокрема, про визнання фізичної особи недієздатною) регламентовано частиною другою статті 294 ЦПК.

Разом з тим постановою Верховного Суду від 30.11.2023 у справі № 569/4466/23 (провадження № 61-6986св23) (з урахуванням того, що законодавець у справах окремого провадження наділив суд можливістю за власною ініціативою витребувати необхідні докази) та частиною третьою

статті 297 ЦПК не встановлено вимог щодо подання разом із заявою доказів, а визначено, що частина друга статті 83 ЦПК України не має застосовуватися до випадків подання заяви про визнання фізичної особи недієздатною.

У зв'язку з цим пропонується у абзаці другому пункту 1 законопроекту речення „З метою з'ясування обставин справи суд може за власною ініціативою витребувати необхідні докази та призначити експертизи.” виключити.

Міністр

Оксана ЖОЛНОВИЧ

